

VISUOMENĖS INFORMAVIMO ETIKOS KOMISIJA

SPRENDIMAS

DĖL PRIPAŽINIMO PADARIUS LIETUVOS VISUOMENĖS INFORMAVIMO ETIKOS KODEKSO PAŽEIDIMUS

2021 m. rugpjūčio 31 d. Nr. EKS-21/21
Vilnius

Visuomenės informavimo etikos komisija (toliau – Komisija) išnagrinėjo Asociacijos Lietuvos Respublikos žemės ūkio rūmai (toliau – Pareiškėja) skundą dėl publikacijos „Valstybės kontrolė: abejonės dėl ŽŪR finansavimo pagrįstumo išlieka“ (*manoukis.lt*, 2020-11-16) (toliau – Publikacija) ir n u s t a t ė:

Publikacijoje skaitytojai buvo informuojami, jog Valstybės kontrolė, atlikusi Pareiškėjos 2017 finansinių metų valstybinį auditą, išreiškė abejonį, ar 364 tūkst. Eur valstybės biudžeto lėšų, skirtų Pareiškėjos vykdomai priemonei „Žemdirbių savivaldos stiprinimas“, buvo panaudoti tikslingai ir sukūrė apčiuopiamą naudą. Pareiškėjos veiklą reglamentuojančiame Žemės ūkio rūmų įstatyme, kuris nekeistas nuo jo priėmimo 1997 m., nėra nurodytos konkrečios funkcijos, už kurių vykdymą skiriamos valstybės biudžeto lėšos, ir, anot Valstybės kontrolės, kol nebus pakeistas šis įstatymas, Pareiškėjos finansavimas ir toliau sudarys prielaidas abejojti biudžeto lėšų skyrimo pagrįstumu, skaidrumu ir jų panaudojimo tikslingumu. Nurodoma, jog Valstybės kontrolė rekomendavo apsvarstyti ir įvertinti, kokių konkrečiai tikslų ir rezultatų siekiama, įgyvendinant valstybės biudžeto lėšomis vykdomą priemonę „Žemdirbių savivaldos stiprinimas“, o nusprendus šią priemonę vykdyti toliau - parinkti tinkamą jos vertinimo kriterijų ir nustatyti, kurias konkrečias funkcijas / veiklas tikslinga pavesti vykdyti Pareiškėjai. Žemės ūkio ministerija, įgyvendindama šią rekomendaciją, patvirtino priemonę vykdančios Pareiškėjos finansavimo tvarkos aprašą, kuriame nustatė konkrečias iš valstybės biudžeto lėšų finansuojamos veiklas ir jų vertinimo rodiklius. Publikacijoje buvo cituojama Valstybės kontrolės Finansinio audito departamento direktorė Emilija Jasaitienė, kuri pakomentavo Valstybės kontrolės poziciją ir išsakė nuomonę dėl poreikio keisti Žemės ūkio rūmų įstatymą, tačiau jokių kitų nuomonių ir (ar) pozicijų pateikta nebuvo, o po Publikacija buvo pažymėta, jog tai „Mano ūkio“ informacija.

Komisijai pateiktame skunde Pareiškėja nurodė, jog Publikacijoje apie ją buvo pateikta tendencinga ir netiksli informacija, kuria skaitytojams buvo peršama nuomonė, esą Pareiškėjos veikla yra neskaidri ir valstybės lėšas ji galimai naudoja neteisėtai, tačiau pačiai Pareiškėjai galimybė pateikti savo poziciją nebuvo suteikta. Nurodoma, jog selektyviai parenkant informaciją – pateikiant 2017 m. Valstybės kontrolės duomenis ir neanalizuojant dabartinės situacijos – skaitytojams buvo formuojama nuomonė, esą situacija yra nepakitusi ir finansavimo skyrimas Pareiškėjai yra netikslingas, kadangi tuo neva abejoja autoritetinga valstybės institucija. Pareiškėjos manymu, Publikacija buvo parengta siekiant pagrįsti neigiamą žurnalo „Mano ūkis“ ir portalo *manoukis.lt* steigėjos Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnybos ir šios viešosios įstaigos valdytojos Žemės ūkio ministerijos nusiteikimą Pareiškėjos atžvilgiu.

Komisijai pateiktuose paaiškinimuose „Mano ūkis“ redakcija (toliau – Redakcija) nurodė, jog Publikacija buvo parengta Redakcijai elektroniniu paštu kreipiantis į valstybės kontrolierių Mindaugą Macijauską: „Prašytume Jūsų komentaro dėl žemdirbių savivaldos organizacijos ŽŪR padėties ir statuso“. Po šio kreipimosi buvo gautas Valstybės kontrolės finansinio audito departamento direktorės Emilijos Jasaitienės komentaras (nuomonė), kuri ir buvo pacituota Publikacijoje. Redakcija tik perteikė (publikavo) aptariamu klausimu gautą Valstybės kontrolės nuomonę, todėl, jeigu Pareiškėja turi kokių nors nusiskundimų, jie turėtų būti pareikšti cituojamai institucijai – Valstybės kontrolei, o ne Redakcijai.

Nurodoma, jog Publikacijos žanras yra komentaras / nuomonė. Tokio žanro publikacijoms nėra taikomas reikalavimas kreiptis į kritikuojamą subjektą ir gauti jo nuomonę, todėl ir nebuvo kreiptasi į Pareiškėją prašant pateikti savo poziciją. Publikacijoje buvo perteikta kompetentingo asmens pozicija, siekiama atkreipti dėmesį į aktualias Pareiškėjos problemas, išreiškiant susirūpinimą visuomenei svarbiais klausimais. Redakcijos teigimu, Pareiškėjos kaltinimai, esą Redakcija veikia šališkai, o jai daro įtaką steigėjas Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnyba, yra niekuo nepagrįsti, nes nėra pateikta jokių tai patvirtinančių įrodymų.

Komisija k o n s t a t u o j a:

Pagal Lietuvos visuomenės informavimo etikos kodekso (toliau – Kodeksas) 5 straipsnį, gerbdami nuomonių įvairovę, žurnalistai, viešosios informacijos rengėjai ir skleidėjai turi pateikti ne mažiau kaip dviejų skirtingų, tarpusavyje nesusijusių asmenų nuomones, kai informacija yra prieštaringa, neaiški arba susijusi su konfliktiniais klausimais.

Publikacijoje buvo paviešinta informacija apie Valstybės kontrolės atlikto Pareiškėjos 2017 finansinių metų valstybinio audito išvadas ir pateikta Valstybės kontrolės atstovės nuomonė, jog, kol nebus pakeistas Žemės ūkio rūmų įstatymas, finansavimo skyrimas Pareiškėjai sudarys prielaidas abejoti biudžeto lėšų skyrimo pagrįstumu, skaidrumu ir jų panaudojimo tikslingumu. Komisijos vertinimu, Publikacijoje pateikta informacija sudaro prielaidas susidaryti skaitytojų nuomonei apie galimai neskaidrią Pareiškėjos veiklą skirstant biudžeto lėšas ir, jog kritikuojama situacija galimai iki šiol nėra pasikeitusi, net Žemės ūkio ministerijai įgyvendinus Valstybės kontrolės rekomendacijas, t.y. Publikacijoje pateikta informacija yra prieštaringa ir neaiški. Siekdama tinkamai ir visapusiškai nušviesti visuomenei svarbią biudžeto lėšų panaudojimo temą, juo labiau, Publikacija skaitytojams buvo pristatyta kaip „Mano ūkio“ informacija, Redakcija galėjo kreiptis komentaro į Valstybės kontrolės rekomendacijas įgyvendinusią Žemės ūkio ministeriją, Seimo kaimo reikalų komitetą ar į pačią Pareiškėją, prašydama pakomentuoti aprašomą situaciją bei jos pokyčius nuo 2017 m., tačiau to nepadarė. Todėl darytina išvada, jog Publikacijoje nebuvo tinkamai užtikrinta nuomonių įvairovė ir tuo buvo pažeisti Kodekso 5 straipsnio reikalavimai.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymo (Žin., 1996, Nr. 71-1706; 2006, Nr. 82-3254; TAR, 2014, Nr. 2014-18935) 46¹ straipsnio 3 dalies 2 ir 3 punktais, 6 ir 7 dalimis, Komisija n u s p r e n d ž i a:

1. Pripažinti, jog publikacijoje „Valstybės kontrolė: abejonės dėl ŽŪR finansavimo pagrįstumo išlieka“ (*manoukis.lt*, 2020-11-16) buvo pažeistas Lietuvos visuomenės informavimo etikos kodekso 5 straipsnis, nustatantis, jog, gerbdami nuomonių įvairovę, žurnalistai, viešosios informacijos rengėjai ir skleidėjai turi pateikti ne mažiau kaip dviejų skirtingų, tarpusavyje nesusijusių asmenų nuomones, kai informacija yra prieštaringa, neaiški arba susijusi su konfliktiniais klausimais.

2. Išaiškinti žurnalo „Mano ūkis“ ir portalo *manoukis.lt* redakcijai, kad ji privalo ne vėliau kaip per dvi savaites paskelbti šį sprendimą portale *manoukis.lt*.

Šis sprendimas Administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka gali būti skundžiamas Vilniaus apygardos administraciniam teismui.

PIRMININKĖ

VAIVA ŽUKIENĖ